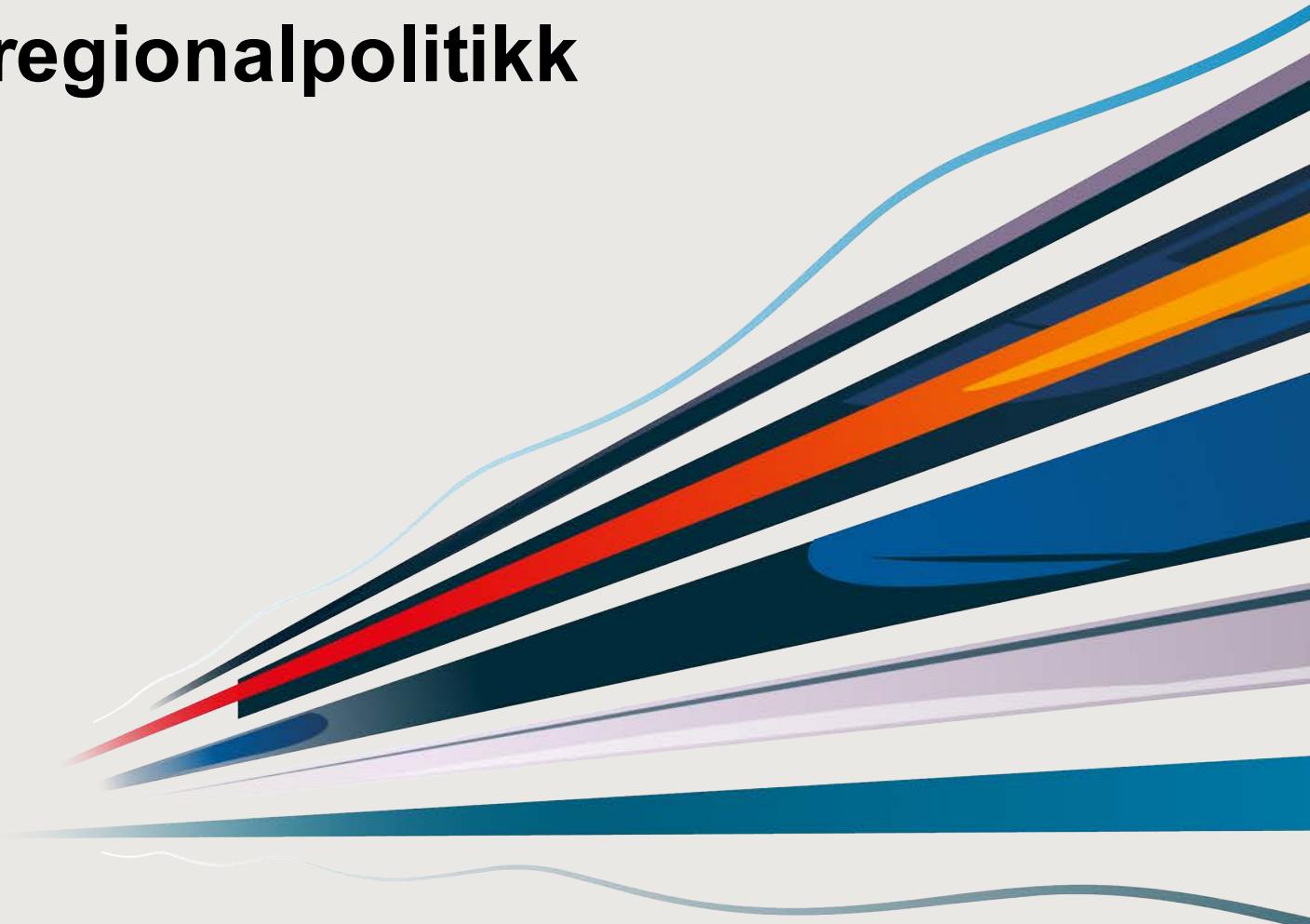

Regional utvikling og regionalpolitikk

Ekspedisjonssjef Hallgeir Aalbu

SmåKom, Oslo, 26. august 2016

Innehåll

- Var ni är – kort om departementet
- Regional utveckling i Norge – och några jämförelser med Sverige
- Politiken och politikutvecklingen
- Konklusion
  - Norge har haft 10 unika år, med ekonomisk växt och regional utjämning – samtidigt
  - Generella åtgärder prioriteras, det används mindre pengar på regionalpolitiska åtgärder än förut

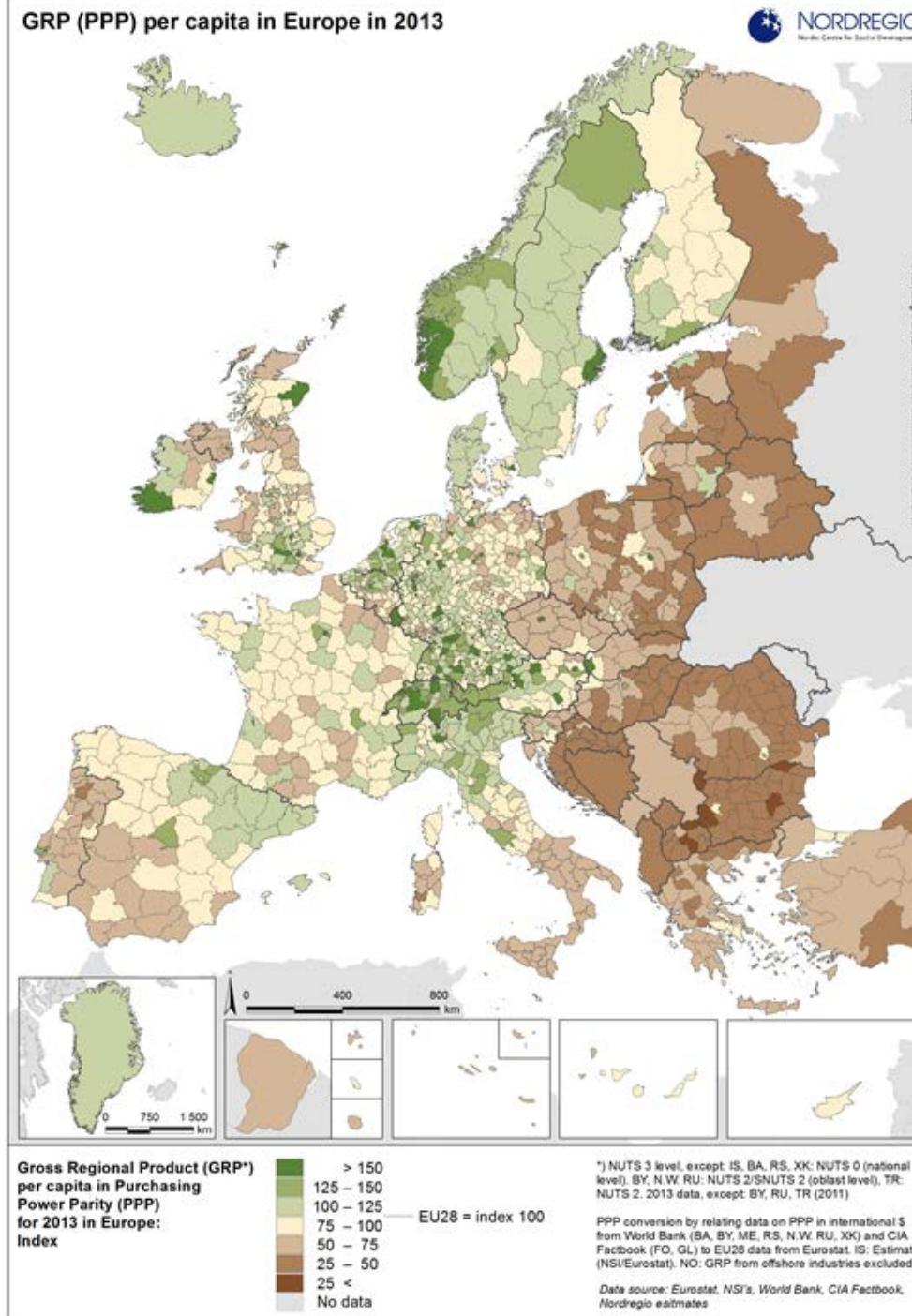

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

- Er et slags innenriksministerium:
  - KMD "eier" systemet med kommuner, regioner/fylkeskommuner og fylkesmenn (länsstyrelser)
  - Ansvar for kommunenes og fylkeskommunenes økonomi
  - Regionalpolitikk, regional planlegging, plan- og bygningsloven, boligpolitikk, same- og minoritetsspørsmål
  - Har ansvaret for forvaltningspolitikken
  - Er arbeidsgiverdepartement og drifter regjeringskansliet
- Om lag 400 ansatte

Kjøpekraftsjustert brutto nasjonalprodukt pr. innbygger

Oljeinntektene forklarer ikke alt...

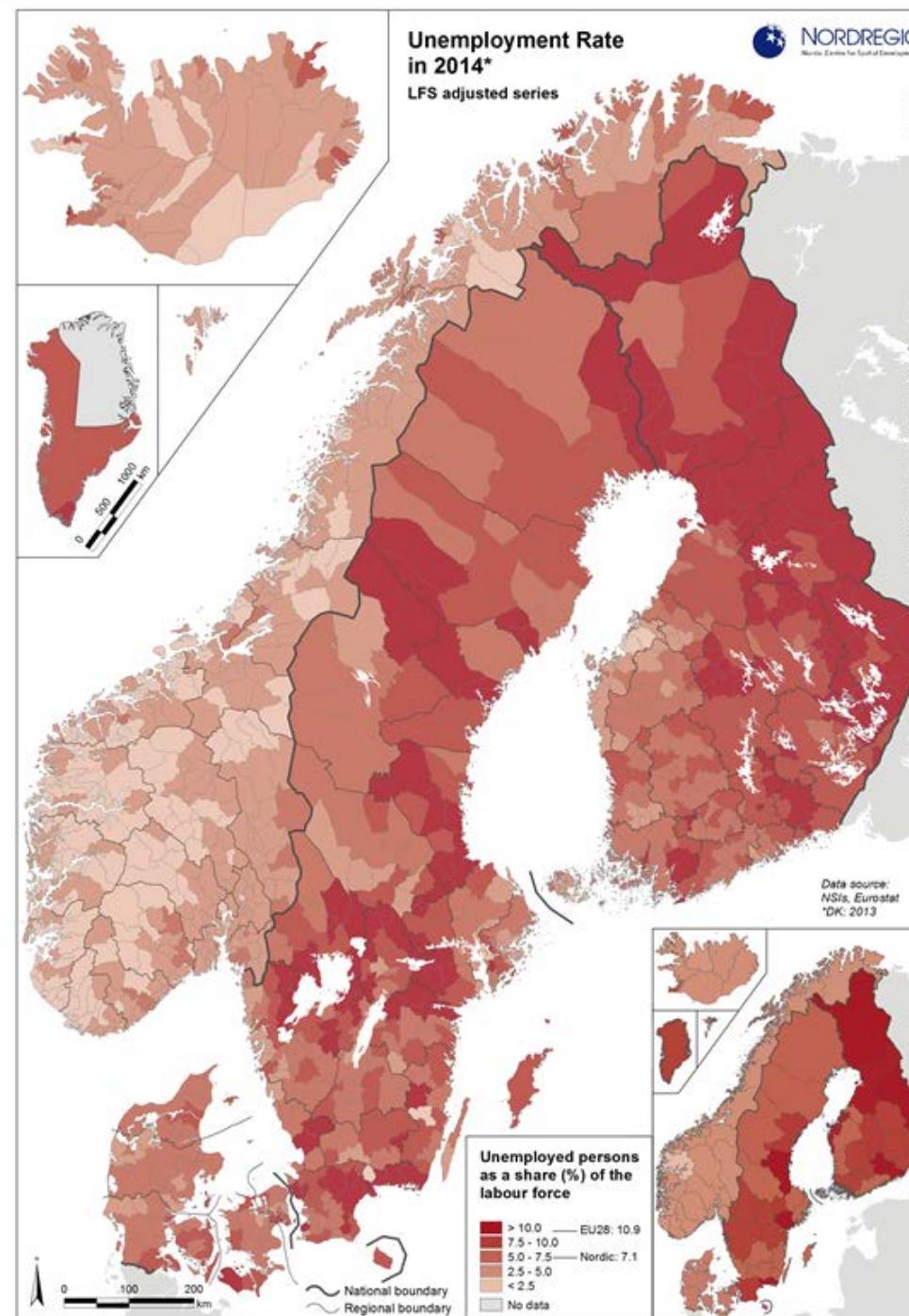

- Statens inntekter spares utenlands:
The Government Pension Fund Global
- Fondet har p.t. verdier for nesten 7500 mrd. NOK (tilsvarer 1,5 mill. NOK per innbygger)
- Avkastningen (i gjenomsnitt 4% pr. år) brukes i statsbudsjettet

Arbeidsløshet

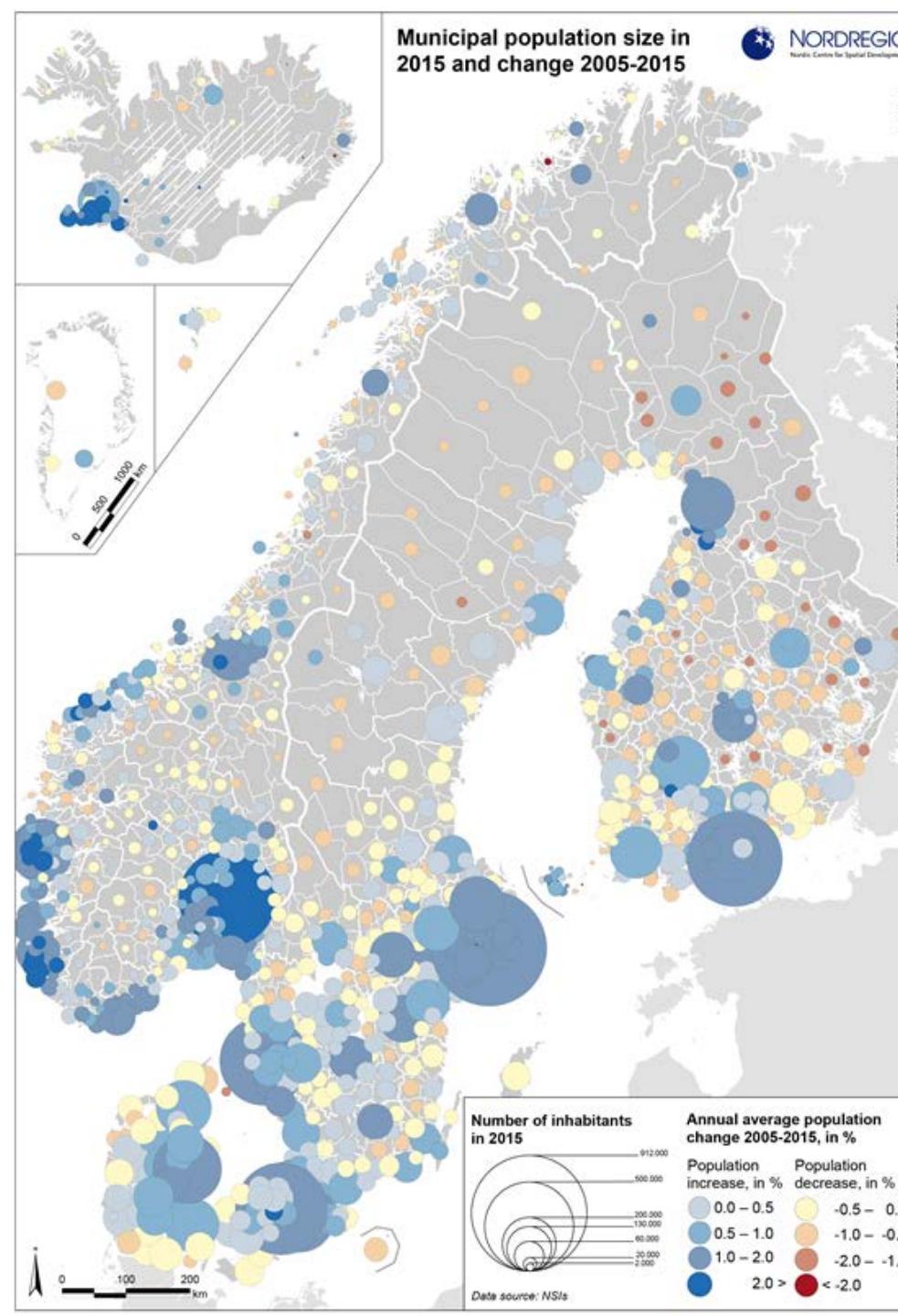
- Større arbeidsløshet i finske og svenske städer enn i norsk glesbygd
- Forklaringen finnes i næringsstrukturen
- Kysten går bedre enn innlandet

Befolknings

- Det er flere og mindre i Norge enn i Sverige
- Befolkingen vokser raskere i Norge
- Det er forholdsvis flere kommuner med vekst i Norge

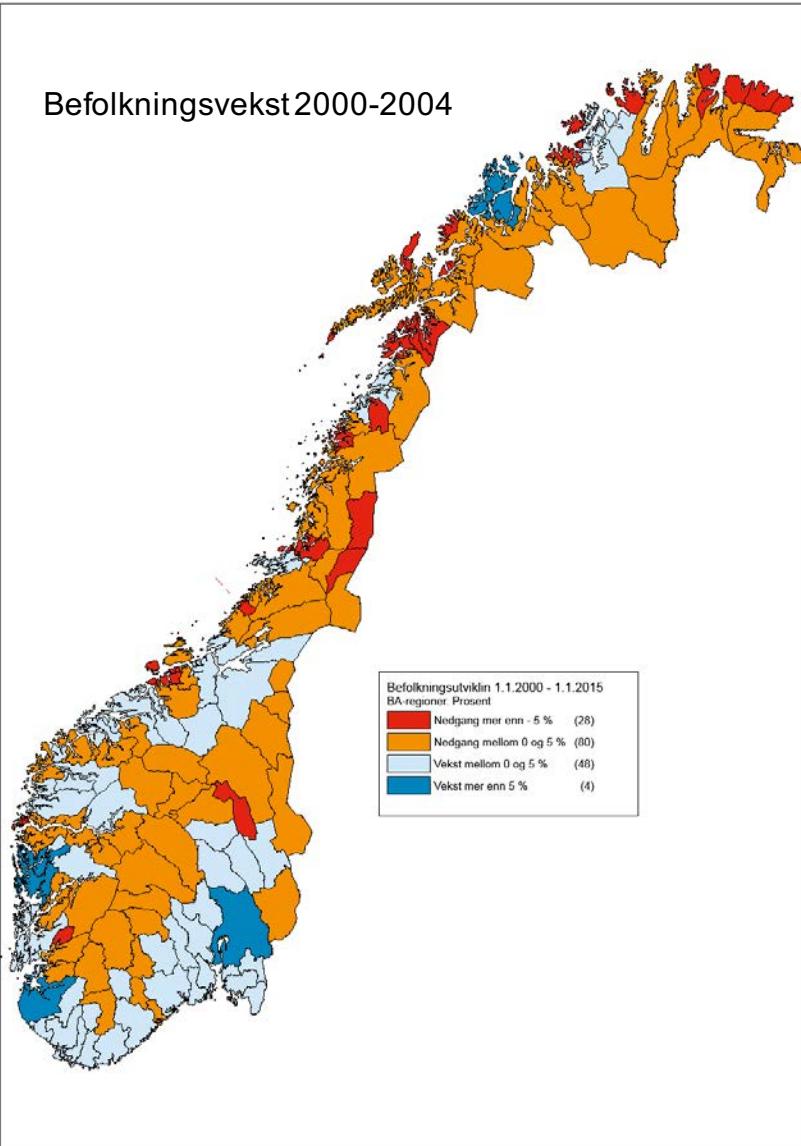
Regional utvikling 2004-2014

- God regional balanse og vekst i folketallet nesten overalt
- Kystnæringene har vokst raskt, og de henger sammen
- Sterk økonomisk vekst og jevnere inntektsnivå
- Høykonjunktur og regional balanse – samtidig!
  - Gunstig bytteforhold med utlandet
  - Investeringer i olje/gass og i fiskeoppdrett
  - EØS-utvidelsen i 2004 ga ekstra arbeidskraft i alle kommuner

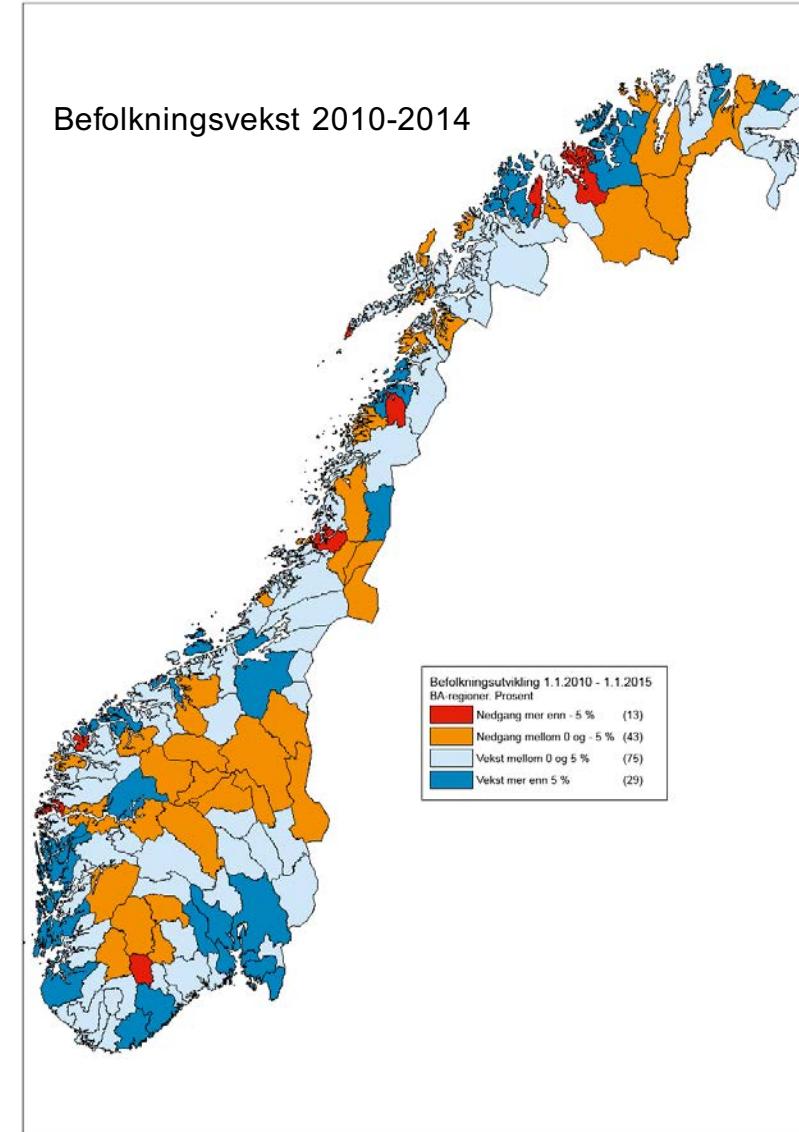

2010-2014: Befolkningsvekst nesten overalt

Befolkningsvekst 2000-2004

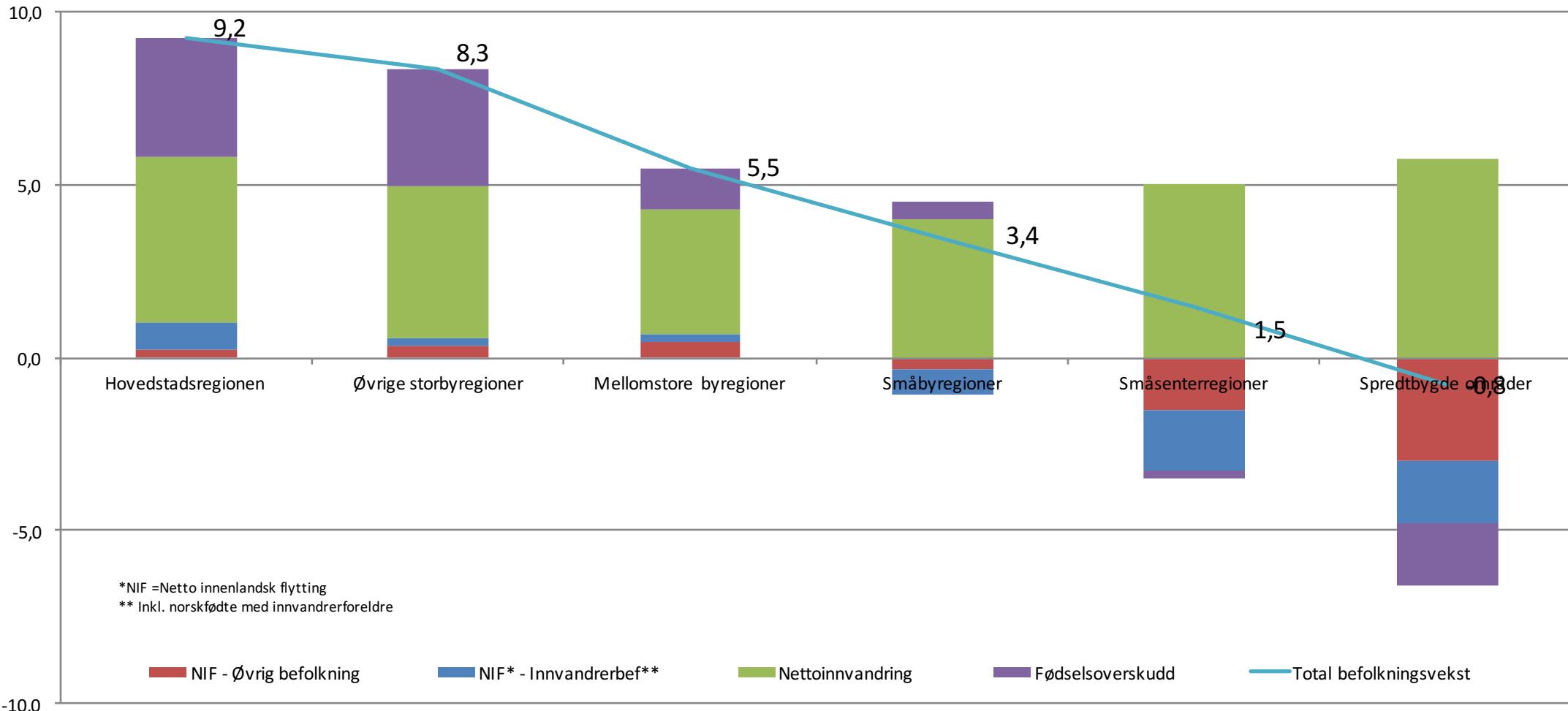

Befolkningsvekst 2010-2014

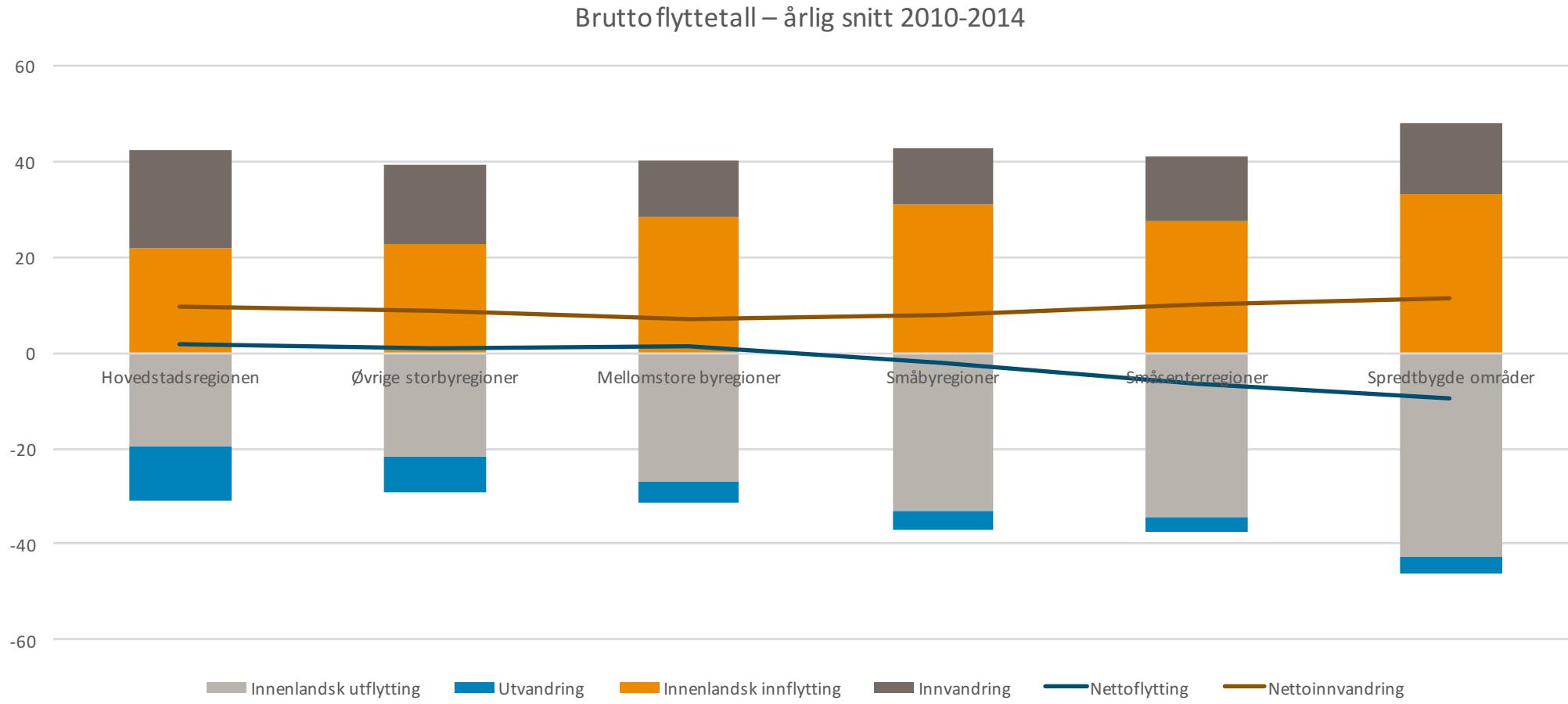

Befolkningsutvikling etter sentralitet og vekstkomponent

1.1.2010-1.1.2015. Tall i pst

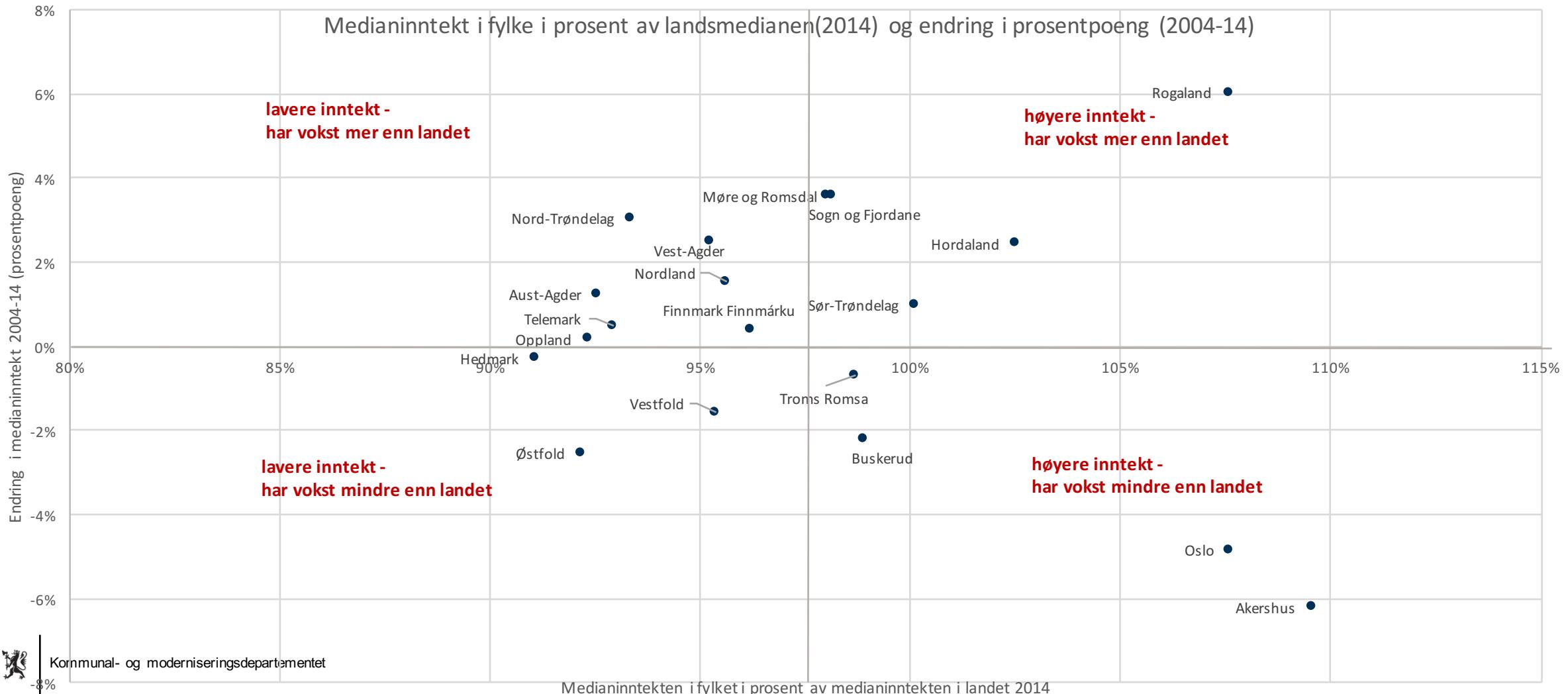

Nettotallene skjuler store bruttotall – flyttebevegelser både i sentraliseringende og desentraliseringende retning

Reduserte regionale forskjeller i inntekt

- sterk vekst langs kysten, svakere vekst på sentrale Østlandet (2004-2014)

Regional utvikling 2016 ---

- Lavere kronekurs og lav oljeaktivitet gir et nytt regional mønster
- Økt arbeidsløshet på Vestlandet – hvor lenge varer den?
- Framover kommer eldrebølgen
- Nesten ingen vekst i arbeidskraften uten innvandring
- Flyktninger erstatter arbeidsinnvandrere?

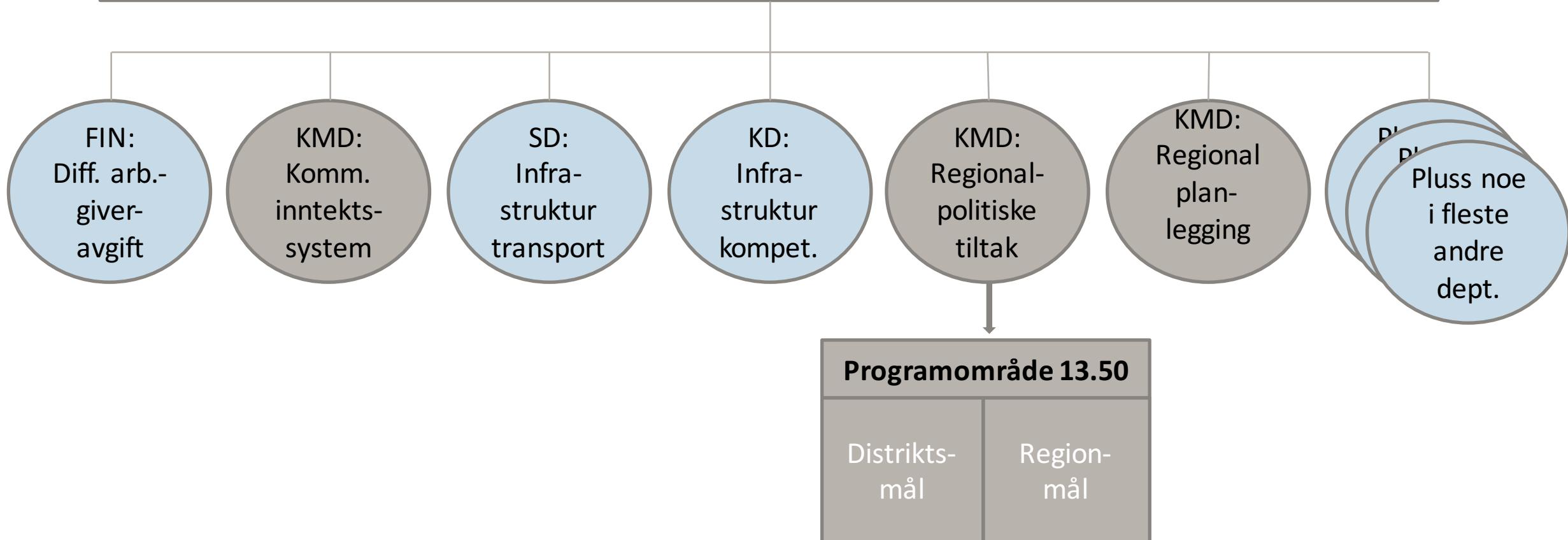
Overordnede mål for regjeringens regionalpolitikk

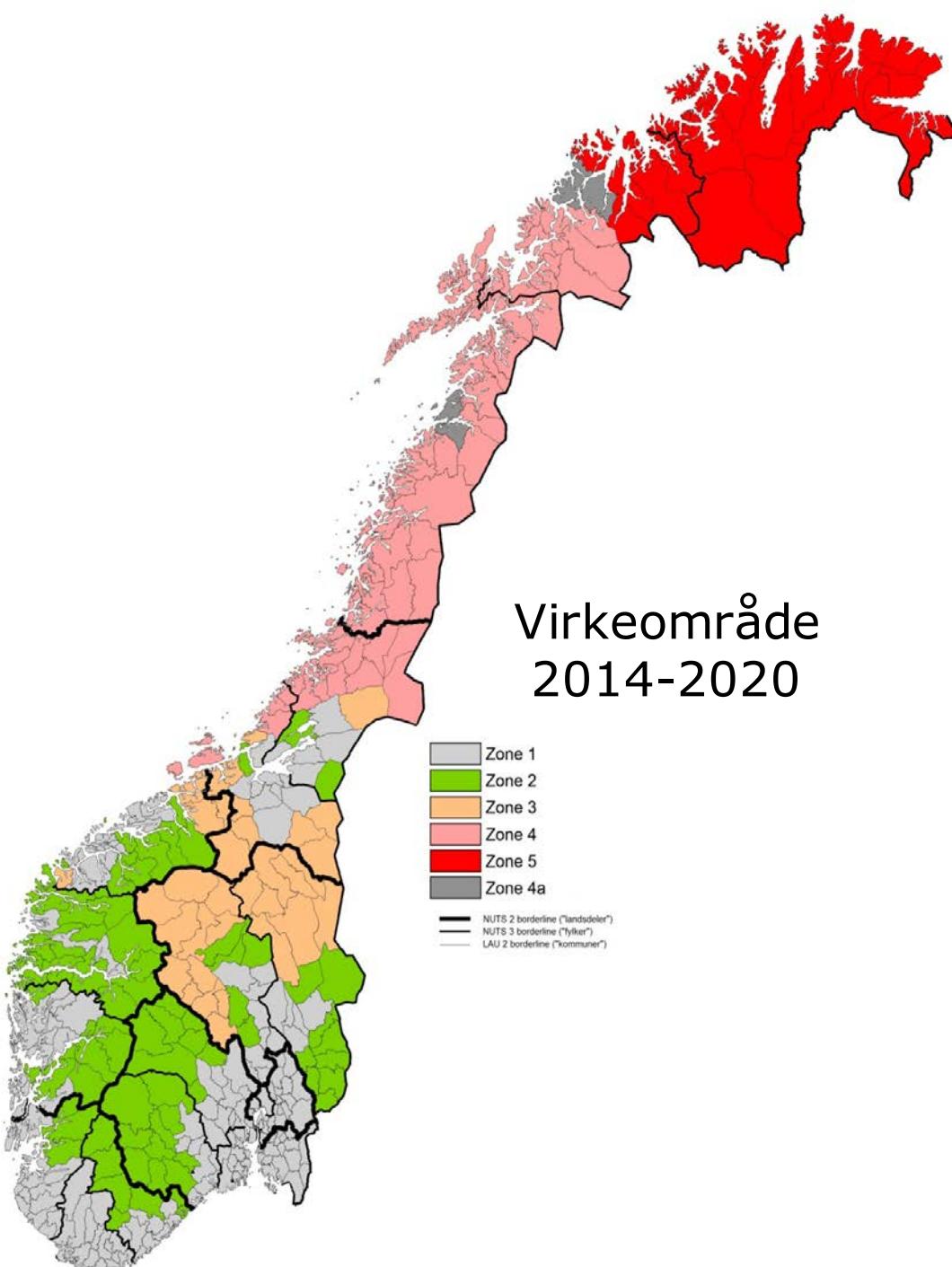
- Gjelder hele regjeringens politikk og alle departementer
  - Opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret
  - Nyte de menneskelige og naturgitte ressursene i hele landet for størst mulig nasjonal verdiskaping
  - Sikre likeverdige levekår
- KMD har et samordningsansvar
- De største virkemidlene
  - Differensiert arbeidsgiveravgift (FIN), inntektssystemet for kommunene (KMD), kommunikasjoner (SD), utdanning (KD), næringspolitikken (NFD)
- KMD har også særige budsjettvirkemidler – dvs. programkategori 13.50

Overordnet mål, gjelder alle departementer.

KMD har en samordningsrolle i kraft av dette, jfr. lokaliseringspolitikk og nordområdepolitikk

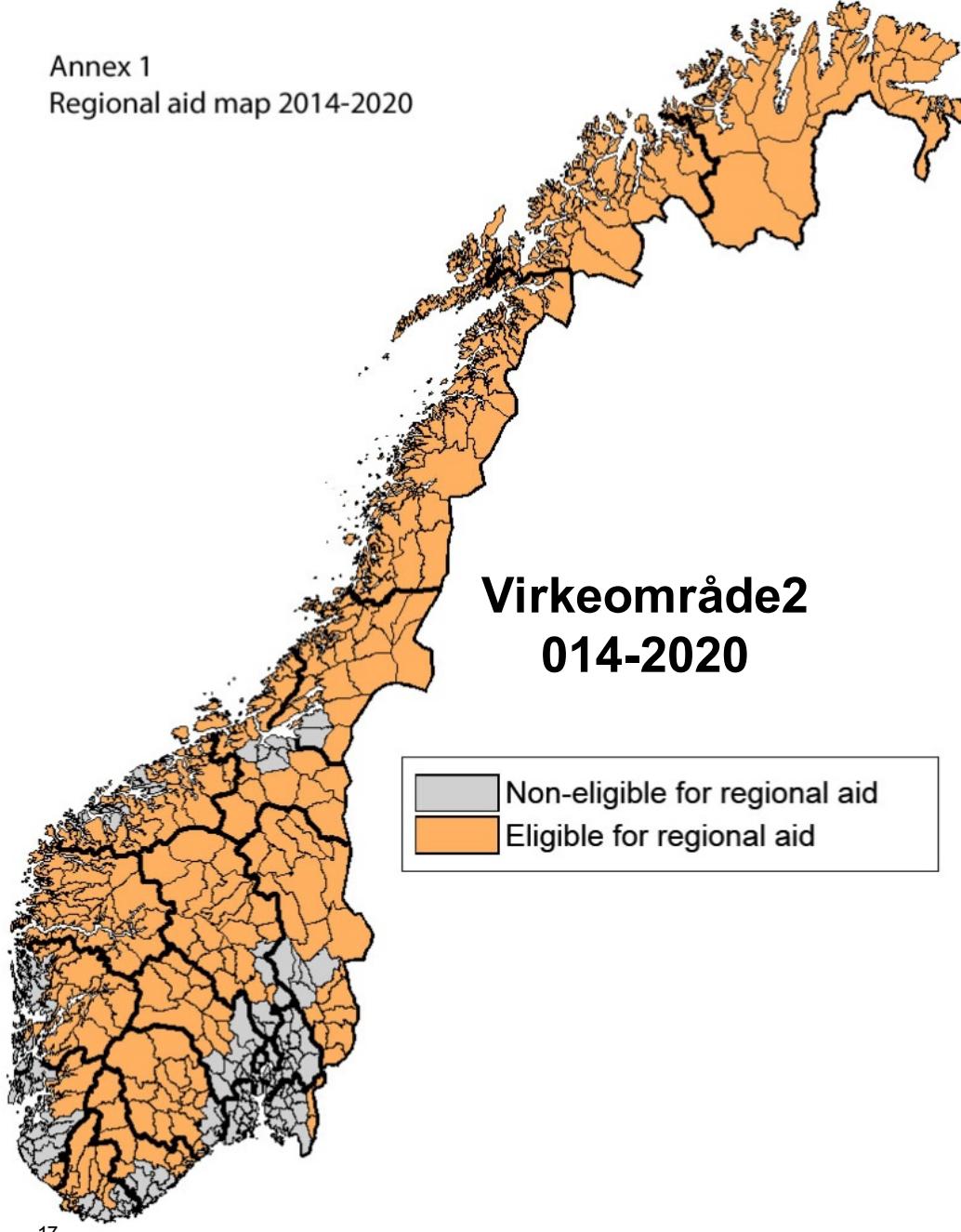

Differensiert arbeidsgiveravgift

- Arbeidsgiver betaler skatt på utbetalt lønn
- Geografisk differensiering
  - Fra 0% lengst i nord...
  - ... til 14,1% i byregionene i sør

Investeringsstøtte til bedrifter

- Statsstøtte er forbudt, men...
- ... tillatt innen regionalpolitikken
- Maksimal investeringsstøtte
  - 15% store bedrifter
  - 25% mellomstore
  - 35% små bedrifter
- Innovasjon Norge

Regionalpolitiske virkemidler i KMD

- Mål
  - Økt verdiskaping, sysselsetting og internasjonalt konkurransedyktig næringsliv
  - Bedre rammebetingelser for næringsliv og befolkning
  - Utvikle attraktive regioner og sentre for befolkning og næringsliv
- Virkemidler og operatører
  - Lokal/regional utvikling, kompetanse, Interreg, omstilling: Fylkeskommunene
  - Kapital til næringslivet, klynger, foretaksnettverk: Innovasjon Norge
  - Inkubatorer, næringshager: Siva
  - Regional og næringsrettet FoU: Norges Forskningsråd
  - Støtte til småbutikker: Merkur
- KMDs økonomiske ramme er på 2 mrd. kr. for 2016

